

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The Foreign Policy of the European Union

Jean Monnet Module

Jean Monnet Module 2018-2021

Human Rights and Democracy in EU/

**Захист прав людини, верховенство
права та демократія в ЄС**

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Захист прав людини та демократія в ЄС

I. Вступ до прав людини

II. Права людини та ЄС:

1. Історія становлення та перспективи

2. Джерела правового регулювання ПЛ

3. Механізми захисту прав людини

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Договір про ЄС

...З НЕПОХИТНИМ ПРАГНЕННЯМ позначити новий етап європейської інтеграції, яку започаткувало заснування Європейських Співтовариств,

ОТРИМУЮЧИ НАТХНЕННЯ від культурного, релігійного та гуманістичного спадку Європи, з якого розвинулися загальні цінності непорушності та невідчужуваності прав особистості, свобода, демократія, рівність та верховенство права,

ПАМ'ЯТАЮЧИ про історичну вагу подолання поділу європейського континенту та про потребу створити міцні підвалини для розбудови майбутньої Європи,

ПІДТВЕРДЖУЮЧИ свою відданість принципам свободи, демократії, верховенства права,

поваги до прав людини та основоположних свобод...

Договір про ЄС

Стаття 2

Союз засновано на цінностях поваги до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та поваги до прав людини, зокрема осіб, що належать до меншин. Ці цінності є спільними для всіх держав-членів у суспільстві, де панує плюралізм, недискримінація, толерантність, правосуддя, солідарність та рівність жінок і чоловіків.

Договір про ЄС

Стаття 2

Союз засновано на цінностях поваги до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та поваги до прав людини, зокрема осіб, що належать до меншин. Ці цінності є спільними для всіх держав-членів у суспільстві, де панує плюралізм, недискримінація, толерантність, правосуддя, солідарність та рівність жінок і чоловіків.

Договір про ЄС

Стаття 7

1. За обґрунтованою пропозицією однієї третини держав-членів Європейського Парламенту або Європейської Комісії Рада, діючи більшістю у чотири п'ятих її членів, після отримання згоди Європейського Парламенту може встановити, що існує явний ризик тяжкого порушення державою-членом цінностей, зазначених у статті 2. Перш ніж прийняти таке рішення, Рада заслуховує відповідну державу-члена та може направити їй рекомендації, діючи відповідно до тієї ж процедури.

Рада постійно перевіряє, чи продовжують існувати підстави для такого рішення.

2. Європейська Рада, діючи одностайно на пропозицію однієї третини держав-членів або Комісії та після отримання згоди Європейського Парламенту, може встановити існування постійного та істотного порушення однією з держав-членів цінностей, зазначених у статті 2, запропонувавши відповідній державі-члену подати свої пояснення.

3. У разі прийняття рішення відповідно до частини 2 Рада може кваліфікованою більшістю вирішити призупинити певні права відповідної держави-члена, що впливають із застосування Договорів, включаючи право голосу представника уряду держави-члена у Раді. Вживаючи таких заходів, Рада враховує можливі наслідки такого призупинення для прав та обов'язків фізичних і юридичних осіб.

У будь-якому разі ця держава-член повинна і надалі виконувати свої зобов'язання за цим Договором.

4. Рада, діючи кваліфікованою більшістю, може в подальшому вирішити змінити або скасувати заходи, вжиті відповідно до частини 3, у відповідь на зміну ситуації, що спричинила вжиття таких заходів.

5. Положення щодо права голосу у Європейському Парламенті, Європейській Раді та Раді для цілей цієї статті встановлені в статті 354 Договору про функціонування Європейського Союзу.

ЄС та права людини

1. Повага до прав людини та людської гідності разом із дотриманням принципів свободи, демократії та верховенства права – цінності, спільні для всіх країн-членів ЄС.
2. Ці принципи визначають внутрішню та зовнішню політику ЄС
3. Права людини – в центрі відносин ЄС з іншими країнами та регіонами

ЄС та права людини

Політика ЄС має два напрями:

- забезпечення прав людини в середині ЄС
- Забезпечення прав людини у світі

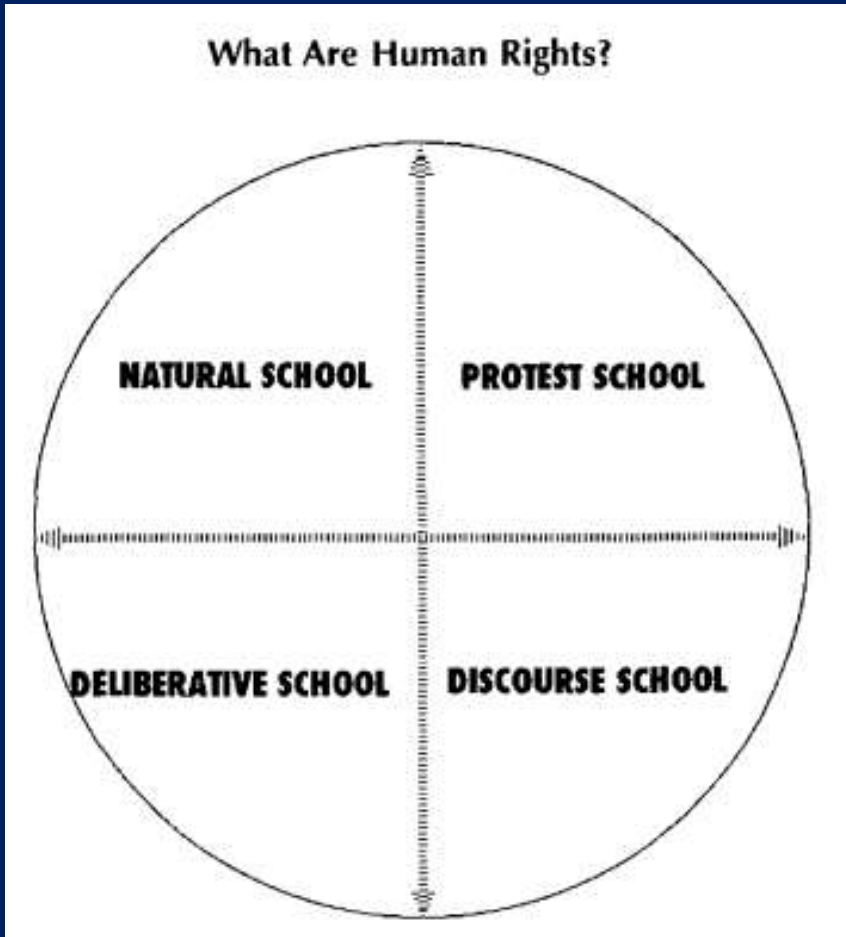
Вступ до прав людини

1. Поняття та класифікація прав людини

2. Міжнародне право прав людини: історія становлення та розвитку, джерела

Права людини

Вид і міра можливої поведінки

Marie-Benedicte Dembour, What are Human Rights - Four Schools of Thought, 32 HUM. Rts. Q. 1 (2010).

Права людини

Класифікація:

час виникнення (покоління, хвилі)

зміст

суб'єкт

роль держави

межі здійснення

Права людини

роль держави

Стаття 2

1. Кожна держава, яка бере участь у цьому Пакті, зобов'язується в індивідуальному порядку і в порядку міжнародної допомоги та співробітництва, зокрема в економічній і технічній галузях, вжити в максимальних межах наявних ресурсів заходів для того, щоб забезпечити поступово повне здійснення визнаних у цьому Пакті прав усіма належними способами, включаючи, зокрема, вжиття законодавчих заходів.

2. Держави, які беруть участь у цьому Пакті, зобов'язуються гарантувати, що права, проголошені в цьому Пакті, здійснюватимуться без будь-якої дискримінації щодо раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціального походження, майнового стану, народження чи іншої обставини.

3. Країни, що розвиваються, можуть з належним урахуванням прав людини і свого народного господарства визначати, в якій мірі вони гарантуватимуть визнані в цьому Пакті економічні права особам, котрі не є їх громадянами.

Права людини

межі здійснення

Стаття 1

Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у відношенні один до одного в дусі братерства.

Стаття 2

Кожна людина повинна мати всі права і всі свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища. Крім того, не повинно проводитися ніякого розрізнення на основі політичного, правового або міжнародного статусу країни або території, до якої людина належить, незалежно від того, чи є ця територія незалежною, підопічною, несамоврядованою або як-небудь інакше обмеженою у своєму суверенітеті.

Стаття 3

Кожна людина має право на життя, на свободу і на особисту недоторканність.

Стаття 2 Право на життя

1. Право кожного на життя охороняється законом. Нікого не може бути умисно позбавлено життя інакше ніж на виконання смертного вироку суду, винесеного після визнання його винним у вчиненні злочину, за який закон передбачає таке покарання.

2. Позбавлення життя не розглядається як таке, що вчинене на порушення цієї статті, якщо воно є наслідком виключно необхідного застосування сили:

- а) для захисту будь-якої особи від незаконного насильства;
- б) для здійснення законного арешту або для запобігання втечі особи, яку законно тримають під вартою;
- с) при вчиненні правомірних дій для придушення заворушення або повстання.

Стаття 9

1. Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути піддано свавільному арешту чи триманню під вартою. Нікого не може бути позбавлено волі інакше, як на підставах і відповідно до такої процедури, які встановлено законом.

Міжнародне право прав людини

1) зміст:

спеціалізовані; комплексні

2) сфера дії:

універсальні; регіональні;

3) юридична сила:

обов'язкові; *soft law*

Міжнародні договори

Статут ООН 26.06.1945

Мы, народы Объединенных Наций,

Преисполненные Решимости

избавить грядущие поколения от бедствий войны, дважды в нашей жизни принесшей человечеству невыразимое горе,

и вновь утвердить веру в основные права человека, в достоинство и ценность человеческой личности, в равноправие мужчин и женщин и в равенство прав больших и малых наций, и

создать условия, при которых могут соблюдаться справедливость и уважение к обязательствам, вытекающим из договоров и других источников международного права, и

содействовать социальному прогрессу и улучшению условий жизни при большей свободе,

И в Этих Целях

проявлять терпимость и жить вместе, в мире друг с другом, как добрые соседи, и

объединить наши силы для поддержания международного мира и безопасности, и

Міжнародні договори

Статут ООН 26.06.1945

Цели и принципы

Статья 1

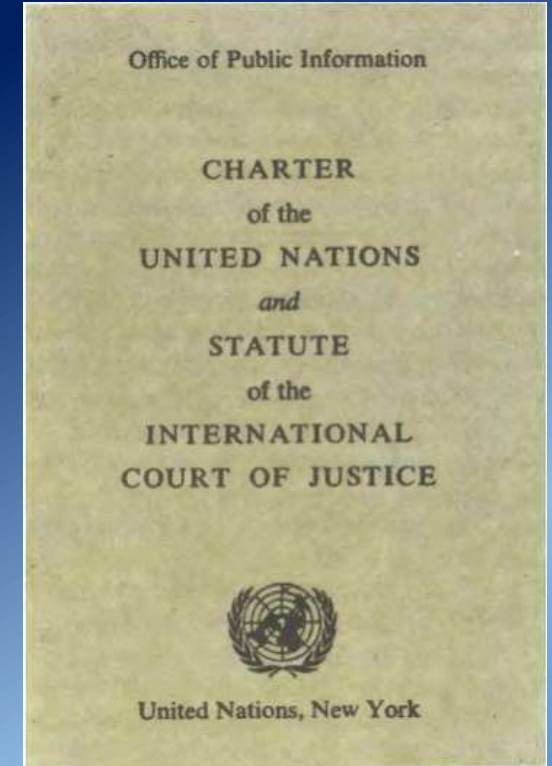
Организация Объединенных Наций преследует Цели:

1. Поддерживать международный мир и безопасность и с этой целью принимать эффективные коллективные меры для предотвращения и устранения угрозы миру и подавления актов агрессии или других нарушений мира, и проводить мирными средствами, в согласии с принципами справедливости и международного права, улаживание или разрешение международных споров или ситуаций, которые могут привести к нарушению мира;

2. Развивать дружественные отношения между нациями на основе уважения принципа равноправия и самоопределения народов, а также принимать другие соответствующие меры для укрепления всеобщего мира;

3. Осуществлять международное сотрудничество в разрешении международных проблем экономического, социального, культурного и гуманитарного характера и в поощрении и развитии уважения к правам человека и основным свободам для всех без различия расы, пола, языка, религии, и

4. Быть центром для согласования действий наций в достижении этих общих целей.

Загальна декларація прав людини

Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III)
Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року

Неофіційний переклад

Преамбула

Беручи до уваги, що визнання гідності, яка властива всім членам людської сім'ї, і рівних та невід'ємних їх прав є основою свободи, справедливості та загального миру: і

беручи до уваги, що зневажання і нехтування правами людини призвели до варварських актів, які обурюють совість людства, і що створення такого світу, в якому люди будуть мати свободу слова і переконань і будуть вільні від страху і нужди, проголошено як високе прагнення людей; і

беручи до уваги, що необхідно, щоб права людини охоронялися силою закону з метою забезпечення того, щоб людина не була змушена вдаватися як до останнього засобу до повстання проти тиранії і гноблення; і

беручи до уваги, що необхідно сприяти розвиткові дружніх відносин між народами; і

беручи до уваги, що народи Об'єднаних Націй підтвердили в Статуті (995_010) свою віру в основні права людини, в гідність і цінність людської особи і в рівноправність чоловіків і жінок та вирішили сприяти соціальному прогресові і поліпшенню умов життя при більшій свободі; і

UNIVERSAL
DECLARATION
OF
HUMAN
RIGHTS

Міжнародні пакти

*Міжнародний пакт про економічні,
соціальні і культурні права
(01.03.1976)*

*Міжнародний пакт про громадянські і
політичні права (23.03.1976)*

Рада Європи

5.05.1949 3.08.1949

Уряди Королівства Бельгія, Королівства Данія, Ірландської Республіки, Італійської Республіки, Великого Герцогства Люксембург, Королівства Нідерланди, Королівства Норвегія, Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, Французької Республіки та Королівства Швеція,

впевнені в тому, що зміцнення миру на засадах справедливості та міжнародного співробітництва є життєво важливим для збереження людського суспільства та цивілізації,

підтверджуючи свою відданість духовним та моральним цінностям, які є спільним надбанням їхніх народів і справжнім джерелом особистої свободи, політичної свободи та верховенства права, принципам, які становлять підвалини кожної справжньої демократії,

враховуючи, що інтереси збереження та подальшого втілення в життя цих ідеалів, а також сприяння економічному та соціальному прогресу потребують більш тісного єднання між всіма європейськими країнами, які сповнені одними й тими ж ідеалами,

вважаючи, що для задоволення цієї вимоги і здійснення виявлених їхніми народами сподівань віднині необхідно створити організацію, яка об'єднає європейські держави в більш тісний союз,

вирішили створити Раду Європи, яка складається з комітету представників урядів та консультативної асамблеї, і з цією метою ухвалили такий Статут:

МЕТА РАДИ ЄВРОПИ

Стаття 1

а) Метою Ради Європи є досягнення більшого єднання між її членами для збереження та втілення в життя ідеалів і принципів, які є їхнім спільним надбанням, а також сприяння їхньому економічному та соціальному прогресу.

б) Ця мета досягається за допомогою органів Ради шляхом обговорення питань, що становлять спільний інтерес, шляхом укладання угод та здійснення спільних заходів в економічній, соціальній, культурній, науковій, правовій та адміністративній галузях, а також у галузі захисту та збереження і подальшого здійснення прав людини і основних свобод.

с) Участь у Раді Європи не впливає на співробітництво її членів з Організацією Об'єднаних Націй та іншими міжнародними організаціями або союзами, членами яких вони є.

д) Питання, що стосуються національної оборони, в компетенцію Ради Європи не входять.

Стаття 2

Учасниками цього Статуту є члени Ради Європи.

Стаття 3

Кожний член Ради Європи обов'язково повинен визнати принципи верховенства права та здійснення прав людини і основних свобод всіма особами, які знаходяться під його юрисдикцією, а також повинен відверто та ефективно співробітничати в досягненні мети Ради, визначеної у главі I.

Штаб-квартира Ради Європи м.Страсбург

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод

04.11.1950

Офіційний переклад

Уряди держав – членів Ради Європи, які підписали цю Конвенцію,
беручи до уваги Загальну декларацію прав людини, проголошену Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 10 грудня 1948 року,
беручи до уваги те, що ця Декларація має на меті забезпечити загальне та ефективне визнання і додержання проголошених у ній прав,
беручи до уваги те, що метою Ради Європи є досягнення тіснішого єднання між її членами і що одним із засобів досягнення цієї мети є забезпечення і розвиток прав людини та основоположних свобод,
знову підтверджуючи свою глибоку віру в ті основоположні свободи, які становлять підвалини справедливості та миру в усьому світі і які найкращим чином забезпечуються, з одного боку, завдяки дієвій політичній демократії, а з іншого боку, завдяки спільному розумінню і додержанню прав людини, від яких вони залежать,
сповнені рішучості, як уряди європейських держав, що є одностайними і мають спільну спадщину політичних традицій, ідеалів, свободи і верховенства права, зробити перші кроки для забезпечення колективного гарантування певних прав, проголошених у Загальній декларації, домовилися про таке:

Стаття 1

Зобов'язання поважати права людини

Високі Договірні Сторони гарантують кожному, хто перебуває під їхньою юрисдикцією, права і свободи, визначені в розділі I цієї Конвенції.

Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав ЛЮДИНИ

ЗУ, 23.02.2006

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Стаття 17. Застосування судами Конвенції та практики Суду

**Суди застосовують при розгляді
справ Конвенцію та практику Суду
як джерело права.**

Історія

Первісно, установчі документи ЄС (Європейський Економічних Співтовариств) не передбачали жодних положень, які б стосувалися прав людини.

Виключно економічне співробітництво.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Історія

***Stork* та *Geitling* – перші справи стосовно прав людини, розглянуті Судом ЄЕС. Небажання Суду втручатися у сферу захисту прав і свобод.**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Історія

Рішення по справі *Van Gend en Loos* (1963) є свідченням готовності Європейського суду справедливості змінити своє ставлення до проблеми прав людини.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Історія

“Незалежно від законодавства держав-учасниць, законодавство Співтовариства накладає на індивіда обов’язки, але має на меті підтвердити права, які є частиною спільної правової спадщини держав-учасниць...”

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Історія

Stauder v. City of Ulm (1969):

**«...права людини містяться у
неписаному праві Співтовариства,
що походить від загальних
принципів права і, відповідно,
захищаються Судом»**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Історія

Internationale Handelsgesellschaft (1970)

правомірність норм ЄЕС не має оцінюватися, виходячи з норм національного законодавства держави-учасниці; навіть якщо законодавство ЄЕС суперечить правам людини, як вони проголошені в конституції держави-учасниці, це не є підставою його скасування.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Історія

Internationale Handelsgesellschaft (1970)

«Повага до прав людини є невід'ємною складовою права ЄЕС, що підлягає захисту Судом. Захист цих прав, що ґрунтуються на конституційній традиції держав-учасниць, має бути включений в структуру ЄЕС і складати одну з цілей його діяльності»

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Історія

Nold KG v. Commission (1974) :

«...ОСНОВОПОЛОЖНІ права людини є складовою частиною загальних принципів права, забезпечення поваги до яких є функцією Суду...Суд спирається на спільну конституційну традицію держав-учасниць...міжнародні договори можуть також визначати напрямок захисту прав людини в межах законодавства Співтовариства»

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Історія

У справі *Rutili* (1976) Суд ЄЕС вперше посилається на положення Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Історія

Hauser (1979): Суд вперше ґрунтує своє рішення виключно на нормах Європейської конвенції.

ЄК остаточно включено до правової системи Співтовариства

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Розвиток доктрини прав людини протягом першого етапу (до 1986 року) відбувалося в межах Європейського суду правосуддя.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Історія

Єдиний європейський акт (1986)

Маастрихтський договір (1992)

Амстердамський договір (1997)

Хартія фундаментальних прав і свобод
(2000)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Єдиний європейський акт (1986)

Маастрихтський договір (1992)

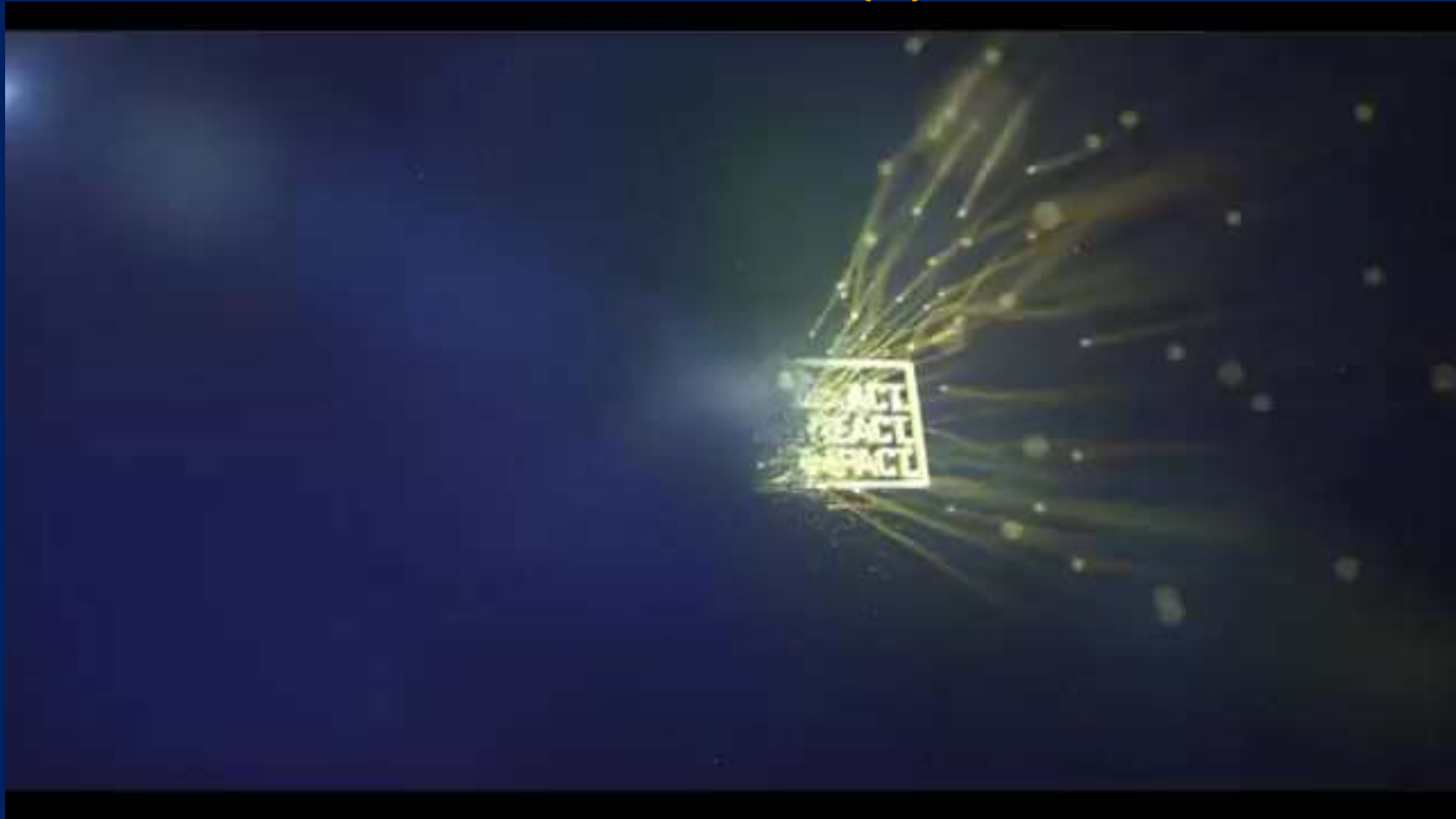
Амстердамський договір (1997)

**Хартія фундаментальних прав і свобод
(2000)**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Хартія фундаментальних прав і свобод

Хартія фундаментальних прав і свобод

- Розділ 1. «Гідність»
- Розділ 2. «Свободи»
- Розділ 3. «Рівність»
- Розділ 4. «Солідарність»
- Розділ 5. «Права громадян»
- Розділ 6. «Правосуддя»
- Розділ 7. «Загальні положення»

Хартія фундаментальних прав і свобод

• Розділ 1. «Гідність»

Стаття 1

Людська гідність

Людська гідність є непорушною. Гідність слід шанувати та захищати.

Стаття 2

Право на життя

1. Кожен має право на життя.
2. Нікого не можна засудити до смертної кари або стратити.

Стаття 3

Право на особисту недоторканість

1. Кожен має право на повагу до його фізичної та психічної недоторканості.
2. У сфері медицини та біології предметом поваги зокрема має бути:
 - (a) вільна й свідома згода зацікавленої особи згідно з процедурами, встановленими в законі;
 - (b) заборона евгенічних практик, зокрема спрямованих на селекцію людей;
 - (c) заборона використання тіла людини та його частин як джерела фінансового прибутку;
 - (d) заборона репродуктивного клонування людини.

Стаття 4

Заборона катування та нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання

Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.

Стаття 5

Заборона рабства та примусової праці

1. Нікого не можна тримати в рабстві або в підневільному стані.
2. Нікого не можна змушувати виконувати примусову чи обов'язкову працю.
3. Торгівлю людьми заборонено.

Хартія фундаментальних прав і свобод

Розділ 2. «Свободи»

Стаття 6

Право на свободу та безпеку

Кожен має право на особисту свободу та безпеку.

Стаття 7

Повага до приватного та сімейного життя

Кожен має право на повагу до його приватного та сімейного життя, житла та спілкування.

Стаття 8

Захист персональних даних

1. Кожен має право на захист персональних даних, що його стосуються.
2. Такі дані повинні оброблятися виключно для визначених цілей та на підставі згоди зацікавленої особи або на іншій правомірній підставі, встановленій у законодавстві. Кожен має право доступу до зібраних про нього даних та право виправляти помилки в них.
3. Дотримання цих правил підлягає контролю незалежним органом влади.

Стаття 9

Право на шлюб і право на створення сім'ї

Право на шлюб та право на створення сім'ї гарантується згідно з положеннями національного законодавства, що регулює реалізацію цих прав.

Стаття 10

Свобода думки, совісті та віросповідання

1. Кожен має право на свободу думки, совісті та віросповідання. Це право охоплює свободу змінити релігію чи переконання, а також свободу сповідувати свою релігію або переконання під час богослужіння, навчання, виконання та дотримання релігійної практики і ритуальних обрядів як одноособово, так і спільно з іншими, як прилюдно, так і приватно.
2. Право на свідому відмову визнається згідно з положеннями національних законодавств, що регулюють реалізацію цього права.

Стаття 11

Свобода вираження поглядів та свобода інформації

1. Кожен має право на свободу вираження поглядів. Це право включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати і передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів.
2. Слід поважати свободу та плюралізм засобів масової інформації.

Стаття 12

Свобода зібрань та об'єднання

1. Кожен має право на свободу мирних зібрань і свободу об'єднання на всіх рівнях, зокрема в справах політичних, громадських та профспілкових, включаючи право кожного створювати професійні спілки та приєднуватися до них заради захисту своїх інтересів.
2. Політичні партії на рівні Союзу сприяють вираженню політичної волі громадян Союзу.

Хартія фундаментальних прав і свобод

Розділ 2. «Свободи»

Стаття 13

Свобода мистецтва та науки

Мистецтво та наукові дослідження вільні від обмежень. Слід поважати академічну свободу.

Стаття 14

Право на освіту

1. Кожен має право на освіту і на доступ до професійного навчання та його продовження.
2. Це право охоплює можливість отримувати безоплатну обов'язкову освіту.
3. Свободу засновувати навчальні заклади, належним чином дотримуючись демократичних принципів, та право батьків забезпечувати освіту та навчання своїх дітей згідно зі своїми релігійними, світоглядними та педагогічними переконаннями слід поважати згідно з положеннями національного законодавства, що регулюють реалізацію таких свободи та права.

Стаття 15

Свобода вибору професії та право на працю

1. Кожен має право на працю та право провадити професійну діяльність, яку він вільно обрав чи на яку він надав добровільну згоду.
2. Кожен громадянин Союзу може вільно шукати роботу, працювати, реалізовувати право на заснування та надавати послуги в будь-якій державі-члені.
3. Громадяни третіх країн, які мають дозвіл працювати на території держав-членів, отримують право на умови праці, еквівалентні тим, що мають громадяни Союзу.

Стаття 16

Свобода підприємництва

Свобода підприємництва визнається відповідно до законодавства Союзу та національного законодавства, а також національної практики.

Стаття 17

Право на власність

1. Кожен має право володіти, користуватися, розпоряджатися своїм законно надбаним майном та заповідати його. Нікого не можна позбавити його майна, інакше ніж в інтересах суспільства, у випадках і за умов, встановлених законом, а також зі справедливим та вчасним відшкодуванням втрат. Користування майном може підлягати правовому регулюванню тією мірою, якою це є необхідним для загального інтересу.
2. Слід захищати інтелектуальну власність.

Стаття 18

Право на притулок

Право на притулок слід гарантувати з належним дотриманням положень Женевської Конвенції від 28 липня 1951 року та Протоколу від 31 січня 1967 року про статус біженців та відповідно до Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (надалі – «Договори»).

Хартія фундаментальних прав і свобод

Розділ 2. «Свободи»

Стаття 13

Свобода мистецтва та науки

Мистецтво та наукові дослідження вільні від обмежень. Слід поважати академічну свободу.

Стаття 14

Право на освіту

1. Кожен має право на освіту і на доступ до професійного навчання та його продовження.
2. Це право охоплює можливість отримувати безоплатну обов'язкову освіту.
3. Свободу засновувати навчальні заклади, належним чином дотримуючись демократичних принципів, та право батьків забезпечувати освіту та навчання своїх дітей згідно зі своїми релігійними, світоглядними та педагогічними переконаннями слід поважати згідно з положеннями національного законодавства, що регулюють реалізацію таких свободи та права.

Стаття 15

Свобода вибору професії та право на працю

1. Кожен має право на працю та право провадити професійну діяльність, яку він вільно обрав чи на яку він надав добровільну згоду.
2. Кожен громадянин Союзу може вільно шукати роботу, працювати, реалізовувати право на заснування та надавати послуги в будь-якій державі-члені.
3. Громадяни третіх країн, які мають дозвіл працювати на території держав-членів, отримують право на умови праці, еквівалентні тим, що мають громадяни Союзу.

Стаття 16

Свобода підприємництва

Свобода підприємництва визнається відповідно до законодавства Союзу та національного законодавства, а також національної практики.

Стаття 17

Право на власність

1. Кожен має право володіти, користуватися, розпоряджатися своїм законно надбаним майном та заповідати його. Нікого не можна позбавити його майна, інакше ніж в інтересах суспільства, у випадках і за умов, встановлених законом, а також зі справедливим та вчасним відшкодуванням втрат. Користування майном може підлягати правовому регулюванню тією мірою, якою це є необхідним для загального інтересу.
2. Слід захищати інтелектуальну власність.

Стаття 18

Право на притулок

Право на притулок слід гарантувати з належним дотриманням положень Женевської Конвенції від 28 липня 1951 року та Протоколу від 31 січня 1967 року про статус біженців та відповідно до Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (надалі – «Договори»).

Стаття 19

Захист у разі переміщення, вислання або екстрадиції

1. Колективні вислання заборонені.
2. Нікого не можна перемістити, вислати або видати державі, де існує серйозна загроза того, що ця особа буде піддана смертній карі, катуванню або іншому нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.

Хартія фундаментальних праві свобод

• Розділ 3. «Рівність»

Стаття 20

Рівність перед законом

Усі рівні перед законом.

Стаття 21

Недискримінація

1. Заборонено будь-яку дискримінацію за будь-якою ознакою, такою як стать, раса, колір шкіри, етнічне чи соціальне походження, генетичні риси, мова, релігія або переконання, політичні або будь-які інші погляди, належність до національної меншини, власність, походження, фізична або розумова недієздатність, вік або сексуальна орієнтація.
2. У сфері застосування Договорів без шкоди окремим їхнім положенням заборонено будь-яку дискримінацію на підставі державної належності.

Стаття 22

Культурне, релігійне та мовне розмаїття

Союз поважає культурне, релігійне та мовне розмаїття.

Стаття 23

Рівність жінок та чоловіків

Рівність жінок та чоловіків повинна забезпечуватися в усіх сферах, включаючи працевлаштування, працю та її оплату.

Принцип рівності не перешкоджає збереженню або ухваленню заходів, що передбачають окремі переваги на користь недостатньо представленої статі.

Стаття 24

Права дитини

1. Діти мають право на такий захист і піклування, які є необхідними для їхнього добробуту. Вони можуть вільно виражати свої погляди. Ці погляди слід враховувати у справах, що стосуються дітей, залежно від їхнього віку та зрілості.
2. У будь-якій діяльності органів державної влади або приватних установ, пов'язаній з дітьми, першорядна увага приділяється якнайкращому забезпеченню інтересів дитини.
3. Кожна дитина має право постійно підтримувати особисті відносини і прями контакти з обома батьками, за винятком випадків, коли це суперечить інтересам дитини.

Стаття 25

Права літніх людей

Союз визнає та поважає права літніх людей на гідне й незалежне життя та участь у соціальному та культурному житті.

Стаття 26

Інтеграція [фізично або психічно] недієздатних людей

Союз визнає й поважає право [фізичною або психічно] недієздатних людей користуватися перевагами заходів, призначених для забезпечення їхньої незалежності, соціальної та професійної інтеграції та для участі у суспільному житті.

Хартія фундаментальних прав і свобод

• Розділ 4. «Солідарність»

Стаття 27

Право працівників на інформацію та консультацію на підприємстві

Працівники та їхні представники повинні на належному рівні мати гарантії вчасного отримання інформації та консультацій у випадках та на умовах, передбачених законодавством Союзу, а також національним законодавством та практикою.

Стаття 28

Право на колективне ведення переговорів та колективні дії

Працівники та працедавці або їхні відповідні організації відповідно до законодавства Союзу, а також національного законодавства та практики мають право на належному рівні вести переговори та укладати колективні договори та, в разі конфлікту інтересів, – вдаватися до колективних дій для захисту своїх інтересів, зокрема страйкувати.

Стаття 29

Право на доступ до служб працевлаштування

Кожен має право на доступ до безкоштовної служби працевлаштування.

Стаття 30

Захист у разі безпідставного звільнення

Кожен працівник має право на захист у разі безпідставного звільнення відповідно до законодавства Союзу, а також національного законодавствами та практики.

Стаття 31

Справедливі та належні умови праці

1. Кожен працівник має право на здорові, безпечні та гідні умови праці.
2. Кожен працівник має право на обмеження максимальної кількості робочих годин, на щоденний та щотижневий відпочинок та на щорічну оплачувану відпустку.

Стаття 32

Заборона дитячої праці та захист молоді, що працює

Дитяча праця забороняється. Мінімальний вік прийняття на роботу не може бути меншим ніж мінімальний вік закінчення обов'язкової школи без шкоди більш сприятливим правилам щодо молоді та за винятком нечисленних відступів.

Молоді люди, допущені до роботи, повинні мати належні умови праці згідно з їхнім віком та захист від економічної експлуатації та будь-якої роботи, що може зашкодити їхній безпеці, здоров'ю, фізичному, психічному, моральному або соціальному розвитку або завадити їхній освіті.

Стаття 33

Сім'я та професійне життя

1. Сім'я користується правовим, економічним та соціальним захистом.
2. З метою збалансованого поєднання сімейного та професійного життя кожен має право на захист від звільнення з причин, пов'язаних з вагітністю та пологами, право на оплачувану відпустку у зв'язку з вагітністю та пологами та на відпустку по догляду за дитиною після народження або усиновлення дитини.

Хартія фундаментальних прав і свобод

• Розділ 4. «Солідарність»

Стаття 34

Соціальне забезпечення та соціальна допомога

1. Союз визнає та поважає надання права користуватися перевагами соціального забезпечення та соціальними послугами, що надають захист у таких випадках, як вагітність та пологи, хвороба, виробнича травма, перебування на утриманні або старість та в разі втрати роботи – відповідно до законодавства Союзу, а також національного законодавства та практики.
2. Кожному, хто проживає та на законних підставах змінює місце свого проживання в межах Європейського Союзу, надається право отримувати соціальні виплати та соціальні пільги відповідно до законодавства Союзу, а також національного законодавства та практики.
3. З метою подолання соціального виключення та бідності Союз визнає та поважає право на соціальну допомогу та допомогу в забезпеченні житлом для того, щоб гарантувати відповідно до законодавства Союзу, а також національного законодавства та практики гідне існування усім, кому бракує достатніх засобів.

Стаття 35

Охорона здоров'я

Кожен має право отримувати профілактичне медичне обслуговування та лікування згідно з умовами, встановленими національним законодавством та практикою. Високий рівень охорони здоров'я людини забезпечується у рамках визначення та реалізації всіх політик і дій Союзу.

Стаття 36

Доступ до послуг загального економічного інтересу

З метою сприяння соціальній та територіальній єдності Союзу відповідно до Договорів Союз визнає та поважає доступ до послуг загального економічного інтересу, як передбачено національним законодавством та практикою.

Стаття 37

Захист довкілля

Високий рівень захисту довкілля та поліпшення його якості повинні бути невід'ємною складовою політик Союзу та повинні забезпечуватися згідно з принципом сталого розвитку.

Стаття 38

Захист прав споживачів

Політики Союзу забезпечують високий рівень захисту прав споживачів.

Хартія фундаментальних прав і свобод

• Розділ 5. «Права громадян»

Стаття 39

Право обирати та бути обраним до Європейського Парламенту

1. Кожен громадянин Союзу має право обирати та бути обраним до Європейського Парламенту в державі-члені проживання на таких самих умовах, що й громадяни цієї держави.
2. Члени Європейського Парламенту обираються на прямих загальних виборах вільним таємним голосуванням.

Стаття 40

Право обирати та бути обраним на місцевих виборах

Кожен громадянин Союзу має право обирати та бути обраним на місцевих виборах у державі-члені проживання на таких самих умовах, що й громадяни цієї держави.

Стаття 41

Право на належне управління

1. Кожна особа має право на те, щоб установи, органи, служби та агенції Союзу розглядали її справу неупереджено, справедливо та протягом розумного строку.

Стаття 42

Право доступу до документів

Кожен громадянин Союзу, кожна фізична або юридична особа, яка проживає або має юридичну адресу на території держави-члена, має право доступу до документів установ, органів, служб та агенцій Союзу, відтворених на будь-якому носіїві.

Стаття 43

Європейський Омбудсмен

Кожен громадянин Союзу, кожна фізична або юридична особа, яка проживає або має юридичну адресу на території держави-члена, має право звертатися до Європейського Омбудсмена у випадках неналежного управління в діяльності установ, органів, служб або агенцій Союзу, за винятком Суду Європейського Союзу під час виконання ним своїх судових функцій.

Стаття 44

Право на звернення

Кожен громадянин Союзу, кожна фізична або юридична особа, яка проживає або має юридичну адресу на території держави-члена, має право звертатися до Європейського Парламенту.

Хартія фундаментальних прав і свобод

• Розділ 5. «Права громадян»

Стаття 39

Право обирати та бути обраним до Європейського Парламенту

1. Кожен громадянин Союзу має право обирати та бути обраним до Європейського Парламенту в державі-члені проживання на таких самих умовах, що й громадяни цієї держави.
2. Члени Європейського Парламенту обираються на прямих загальних виборах вільним таємним голосуванням.

Стаття 40

Право обирати та бути обраним на місцевих виборах

Кожен громадянин Союзу має право обирати та бути обраним на місцевих виборах у державі-члені проживання на таких самих умовах, що й громадяни цієї держави.

Стаття 41

Право на належне управління

1. Кожна особа має право на те, щоб установи, органи, служби та агенції Союзу розглядали її справу неупереджено, справедливо та протягом розумного строку.

Стаття 42

Право доступу до документів

Кожен громадянин Союзу, кожна фізична або юридична особа, яка проживає або має юридичну адресу на території держави-члена, має право доступу до документів установ, органів, служб та агенцій Союзу, відтворених на будь-якому носіїві.

Стаття 43

Європейський Омбудсмен

Кожен громадянин Союзу, кожна фізична або юридична особа, яка проживає або має юридичну адресу на території держави-члена, має право звертатися до Європейського Омбудсмена у випадках неналежного управління в діяльності установ, органів, служб або агенцій Союзу, за винятком Суду Європейського Союзу під час виконання ним своїх судових функцій.

Стаття 44

Право на звернення

Кожен громадянин Союзу, кожна фізична або юридична особа, яка проживає або має юридичну адресу на території держави-члена, має право звертатися до Європейського Парламенту.

Стаття 46

Дипломатичний та консульський захист

Кожному громадянину Союзу на території третьої країни, де не представлена держава-член, громадянином якої він є, надається захист дипломатичних представництв і консульств будь-якої держави-члена на тих самих умовах, що й громадянам цієї держави-члена.

Хартія фундаментальних прав і свобод

• Розділ 6. «Правосуддя»

Стаття 47

Право на ефективний засіб правового захисту та справедливий суд

Кожен, чії права та свободи, гарантовані законодавством Союзу, порушено, має право на ефективний засіб правового захисту в суді згідно з умовами, встановленими в цій статті.

Кожен має право на справедливий та відкритий розгляд його справи протягом розумного строку незалежним та неупередженим судом, попередньо створеним згідно з законом. Кожен має можливість отримувати консультації, користуватися захистом та мати представника.

Правова допомога надається тим, кому бракує достатніх коштів, тією мірою, якою ця допомога є необхідною для забезпечення ефективного доступу до правосуддя.

Стаття 48

Презумпція невинуватості та право на захист

1. Кожного, кого обвинувачено, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено відповідно до закону.
2. Кожному, кого обвинувачено, гарантується дотримання його права на захист.

Стаття 49

Принципи законності та пропорційності кримінального правопорушення та покарання

1. Нікого не може бути визнано винним у вчиненні будь-якого кримінального правопорушення на підставі будь-якої дії чи бездіяльності, яка на час її вчинення не становила кримінального правопорушення згідно з національним законодавством або міжнародним правом. Також не може бути призначене покарання суворіше ніж те, що підлягало застосуванню на час вчинення кримінального правопорушення. Якщо після вчинення кримінального правопорушення закон передбачає менш суворе покарання, то застосовується менш суворе покарання.

Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод

Стаття 6

1. Союз визнає права, свободи та принципи, закладені в Хартії основоположних прав Європейського Союзу від 7 грудня 2000 року зі змінами, внесеними у Страсбурзі 12 грудня 2007 року, що має однакову з Договорами юридичну силу.

Положення Хартії жодним чином не розширюють визначених Договорами повноважень Союзу.

Права, свободи та принципи Хартії тлумачаться відповідно до загальних положень у Розділі VII Хартії, що визначають її тлумачення та застосування, а також з належним врахуванням пояснень, зазначених у Хартії, які встановлюють джерела цих положень.

2. Союз приєднується до Європейської Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Це приєднання не впливає на повноваження Союзу, визначені Договорами.

3. Основоположні права, що гарантуються Європейською Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод і які впливають з конституційних традицій, спільних для держав-членів, є загальними принципами права Союзу.

Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод

- Велика Британія 8.03.1951
- Данія 13.04.1953
- Ірландія 25.02.1953
- Ісландія 29.06.1953 4.11.1950
- Люксембург 3.09.1953
- ФРН 5.12.1952
- Норвегія 15.01.1952
- Швеція 4.02.1952

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1953-1960 гг.

- **Перший етап: становлення конвенційних механізмів**
- **1953 набуття чинності ЄК**
- **1956 перша справа (Greese v. Turkey)**
- **1958 заснування ЄСПЛ**

Розглянуто 5 справ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1960-1970 гг.

Другий етап: формування практики з прав людини

- **11 держав визнали юрисдикцію ЄСПЛ щодо індивідуальної петиції**
 - **1969 денонсація Грецією**
- 15 держа-учасниць**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1970-1980 гг.

**Третій етап: підвищення авторитету ЄСПЛ,
розвиток системи судових прецедентів**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1980-1990 г.г.

Четвертий етап: збільшення кількості скарг; перші кризові явища

22 держави-учасниці, визнання юрисдикції ЄСПЛ щодо індивідуальний скарг

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1990-2000 г.г.

**Пятий етап: збільшення кількості держав-
учасниць, кількості скарг, поглиблення
кризи; перша реформа судової системи
01 листопада 1998 Протокол 11**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2000-2010 гг.

**Шостий етап: розвиток судової практики,
друга криза; друга реформа**

5 травня 2010 року - Протокол № 14

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Реформи тривають

Протокол 15 – Підтримання ефективності ЄСПЛ
(скорочення строків подання скарги)

Протокол 16 – Консультації національних судів з
ЄСПЛ (набув чинності 1.08.2018)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

23/47

47 держав

Україна 17.07.97

Причины:

- расширение перечня прав, которые подлежат защите в Европейском суде;
- увеличение числа государств-участников Европейской конвенции;
- рост авторитета Европейского суда по правам человека.

Конвенционные права и свободы:

- право на жизнь (статья 2);
- запрет пыток и иных видов «ненадлежащего» обращения (статья 3);
- запрет рабства и принудительного труда (статья 4);
- право на свободу и личную неприкосновенность (статья 5);
- право на справедливый суд (статья 6);

- принцип применения наказания в соответствии с законом (статья 7);
- право на уважение частной и семейной жизни (статья 8);
- свобода мысли, совести и религии (статья 9);
- свобода выражения взглядов (статья 10);
- свобода собраний и ассоциаций (статья 11

- право на брак (статья 12);
- право на эффективное средство правовой защиты (статья 13);
- запрет дискриминации (статья 14).

Права, предусмотренные протоколами:

Первый протокол:

- право собственности;
- право на образование;
- право на свободные выборы;

- Протокол № 4
- запрет лишения свободы за долги;
- свобода передвижения;
- запрет высылки гражданина;
- запрет коллективного выдворения иностранцев

Протокол № 7

- процедурные гарантии при выдворении (высылке) иностранцев;
- право на обжалование по уголовным делам;
- право на возмещение ущерба в случае судебной ошибки;
- право не быть привлеченным к ответственности и быть наказанным дважды;
- принцип равноправия каждого из супругов

Ограничения права:

- порядок и основания должны быть установлены законом;
- быть необходимыми в демократическом обществе;
- преследовать законные цели.

Алгоритм рассмотрения дела:

- было ли вмешательство в осуществление прав и свобод предусмотрено законом;
- преследовали ли они правомерную цель в смысле Конвенции;
- были ли они необходимы в демократическом обществе;
- были ли они соразмерны действиям заявителя.

Отступление от соблюдения обязательств в чрезвычайных ситуациях (ст.15 ЕК)

1. В случае войны или при иных чрезвычайных обстоятельствах, угрожающих жизни нации, любая из Высоких Договаривающихся Сторон может принимать меры в отступление от ее обязательств по настоящей Конвенции только в той степени, в какой это обусловлено чрезвычайностью обстоятельств, при условии, что такие меры не противоречат другим ее обязательствам по международному праву.

2. Это положение не может служить основанием для какого бы то ни было отступления от положений статьи 2, за исключением случаев гибели людей в результате правомерных военных действий, или от положений статьи 3, пункта 1 статьи 4 и статьи 7.

3. Любая из Высоких Договаривающихся Сторон, использующая это право отступления, исчерпывающим образом информирует Генерального секретаря Совета Европы о введенных ею мерах и о причинах их принятия. Она также ставит в известность Генерального секретаря Совета Европы о дате прекращения действия таких мер и возобновлении осуществления положений Конвенции в полном объеме.

Ратификация –

утверждение международного договора высшим органом государственной власти; реализуется в двух документах – законе о ратификации (внутренний акт) и ратификационной грамоте (внешний акт).

Австрия, Азербайджан, Албания, Андорра, Армения, Бельгия, Болгария, Босния и Герцеговина, Великобритания, Венгрия, Греция, Грузия, Дания, Ирландия, Исландия, Испания, Италия, Кипр, Латвия, Литва, Лихтенштейн, Люксембург, Македония, Мальта, Молдова, Монако, Нидерланды, ФРГ, Норвегия, Польша, Португалия, Россия, Румыния, Сан-Марино, Сербия, Словакия, Словения, Турция, Украина, Финляндия, Хорватия, Чехия, Черногория, Швейцария, Швеция, Эстония

- Україна
- РФ

Статья 59 Подписание и ратификация

1. Настоящая Конвенция открыта для подписания государствами-членами Совета Европы. Она подлежит ратификации. Ратификационные грамоты сдаются на хранение Генеральному секретарю Совета Европы...

3. Для тех государств, которые ратифицируют Конвенцию впоследствии, она вступает в силу с даты сдачи ими на хранение их ратификационных грамот.

4. Генеральный секретарь Совета Европы уведомляет все государства-члены Совета Европы о вступлении Конвенции в силу, о Высоких Договаривающихся Сторонах, ратифицировавших ее, и о сдаче ратификационных грамот, которые могут быть получены впоследствии.

Статья 57 Оговорки

1. Любое государство при подписании настоящей Конвенции или при сдаче им на хранение его ратификационной грамоты может сделать оговорку к любому конкретному положению Конвенции в отношении того, что тот или иной закон, действующий в это время на его территории, не соответствует этому положению. В соответствии с настоящей статьей оговорки общего характера не допускаются.
2. Любая оговорка, сделанная в соответствии с настоящей статьей, должна содержать краткое изложение соответствующего закона.

Статья 58 – Денонсация

1. Высокая Договаривающаяся Сторона может денонсировать настоящую Конвенцию только по истечении пяти лет с даты, когда она стала Стороной Конвенции, и по истечении шести месяцев после направления уведомления Генеральному секретарю Совета Европы, который информирует об этом другие Высокие Договаривающиеся Стороны.
2. Денонсация не освобождает соответствующую Высокую Договаривающуюся Сторону от ее обязательств по настоящей Конвенции в отношении любого действия, которое могло явиться нарушением таких обязательств и могло быть совершено ею до даты вступления денонсации в силу.
3. Любая Высокая Договаривающаяся Сторона, которая перестает быть членом Совета Европы, на тех же условиях перестает быть и Стороной настоящей Конвенции.

Права и обязанности государства по Европейской конвенции

Статья 1 – Обязательство соблюдать права человека

Высокие Договаривающиеся Стороны обеспечивают каждому, находящемуся под их юрисдикцией, права и свободы, определенные в разделе I настоящей Конвенции.

Статья 19

Учреждение Суда

В целях обеспечения соблюдения обязательств, принятых на себя Высокими Договаривающимися Сторонами по настоящей Конвенции и Протоколам к ней, учреждается Европейский суд по правам человека, далее именуемый "Суд". Он работает на постоянной основе.

Статья 20

Число судей

Число судей, входящих в состав
Суда, равно числу Высоких
Договаривающихся Сторон.

Статья 21

Предъявляемые к судьям требования

1. Судьи должны обладать самыми высокими моральными качествами и удовлетворять требованиям, предъявляемым при назначении на высокие судебные должности, или быть правоведами с общепризнанным авторитетом.
2. Судьи участвуют в работе Суда в личном качестве.
3. На протяжении всего срока пребывания в должности судьи не должны осуществлять никакой деятельности, несовместимой с их независимостью, беспристрастностью или с требованиями, вытекающими из характера их работы в течение полного рабочего дня. Все вопросы, возникающие в связи с применением положений настоящего пункта, решаются Судом.

Выборы судей

1. Судья от каждой из Высоких Договаривающихся Сторон избирается Парламентской ассамблеей большинством поданных за него голосов из списка, включающего трех кандидатов, представляемых этой Высокой Договаривающейся Стороной.

Статья 23

Срок полномочий и освобождение от должности

1. Судьи избираются сроком на девять лет. Они не могут быть переизбраны.
2. Сроки полномочий судей истекают по достижении ими семидесятилетнего возраста.
3. Судьи занимают свои посты вплоть до замены. Вместе с тем и после замены они продолжают рассматривать уже поступившие к ним дела.
4. Судья может быть освобожден от должности только в случае, если остальные судьи большинством в две трети голосов принимают решение о том, что данный судья перестает соответствовать предъявляемым требованиям.

Статья 26

Единоличные судьи, комитеты, Палаты и Большая Палата

- 1. Для рассмотрения переданных ему дел Суд заседает в составе единоличного судьи, комитетов из трех судей, Палат из семи судей и Большой Палаты из семнадцати судей. Палаты Суда на определенный срок образуют комитеты.**
- 2. По ходатайству пленарного заседания Суда Комитет Министров вправе своим единогласным решением на определенный срок уменьшить число судей в составе Палат до пяти.**
- 3. Заседая по делу единолично, судья не вправе рассматривать никакую жалобу, поданную против Высокой Договаривающейся Стороны, от которой этот судья избран.**
- 4. Судья, избранный от Высокой Договаривающейся Стороны, выступающей стороной в споре, заседает по делу как ex officio член Палаты и Большой Палаты. В случае отсутствия такого судьи или если он не может участвовать в заседании, в качестве судьи по делу заседает лицо, назначенное Председателем Суда из списка, заблаговременно представленного этой Стороной.**

Статья 31

Полномочия Большой Палаты

Большая Палата:

- a) выносит решения по жалобам, поданным в соответствии со статьей 33 или статьей 34, когда какая-либо из Палат уступила юрисдикцию на основании положений статьи 30 или когда дело направлено ей в соответствии с положениями статьи 43;
- b) принимает решения по вопросам, переданным на рассмотрение Суда Комитетом Министров в соответствии с пунктом 4 статьи 46; и
- c) рассматривает запросы о вынесении консультативных заключений, направленные в соответствии с положениями статьи 47.

Статья 32

Компетенция Суда

1. В ведении Суда находятся все вопросы, касающиеся толкования и применения положений Конвенции и Протоколов к ней, которые могут быть ему переданы в случаях, предусмотренных положениями статей 33, 34, 36 и 47.
2. В случае спора относительно компетенции Суда по конкретному делу вопрос решает сам Суд.

Функции Европейского суда

- обеспечение соблюдения Европейской конвенции государствами-участниками;
- функция контроля;
- правоприменительная функция (установление фактических обстоятельств дела; юридическая квалификация; решение дела по сути);
- функция толкования конвенции.

Статья 33

Межгосударственные дела

Любая Высокая Договаривающаяся Сторона может передать в Суд вопрос о любом предполагаемом нарушении положений Конвенции и Протоколов к ней другой Высокой Договаривающейся Стороной.

Статья 34

Индивидуальные жалобы

Суд может принимать жалобы от любого физического лица, любой неправительственной организации или любой группы частных лиц, которые утверждают, что явились жертвами нарушения одной из Высоких Договаривающихся Сторон их прав, признанных в настоящей Конвенции или в Протоколах к ней. Высокие Договаривающиеся Стороны обязуются никоим образом не препятствовать эффективному осуществлению этого права.

Статья 35

Условия приемлемости

1. Суд может принимать дело к рассмотрению только после того, как были исчерпаны все внутренние средства правовой защиты, как это предусмотрено общепризнанными нормами международного права, и в течение шести месяцев с даты вынесения национальными органами окончательного решения по делу.
2. Суд не принимает к рассмотрению никакую индивидуальную жалобу, поданную в соответствии со статьей 34, если она:
 - a) является анонимной; или
 - b) является по существу аналогичной той, которая уже была рассмотрена Судом, или уже является предметом другой процедуры международного разбирательства или урегулирования, и если она не содержит новых относящихся к делу фактов.

3. Суд объявляет неприемлемой любую индивидуальную жалобу, поданную в соответствии с положениями статьи 34, если он сочтет, что:
- a) эта жалоба является несовместимой с положениями настоящей Конвенции или Протоколов к ней, явно необоснованной или является злоупотреблением правом подачи индивидуальной жалобы; или
 - b) заявитель не понес значительный ущерб, если только принцип уважения прав человека, как они определены в настоящей Конвенции и Протоколах к ней, не требует рассмотрения жалобы по существу и при условии, что на этом основании не может быть отказано в рассмотрении никакого дела, которое не было надлежащим образом рассмотрено внутригосударственным судом.
4. Суд отклоняет любую переданную ему жалобу, которую сочтет неприемлемой в соответствии с настоящей статьей. Он может сделать это на любой стадии разбирательства.

The Registrar
European Court of Human Rights
Council of Europe
F-57075 STRASBOURG CEDEX
France

Європейський суд з прав людини
Рада Європи
Франція
Страсбург
F-57075 STRASBOURG CEDEX
Секретарю Європейського суду з прав людини

Стаття 17. Застосування судами Конвенції та практики Суду

**Суди застосовують при розгляді
справ Конвенцію та практику Суду
як джерело права.**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The Foreign Policy of the European Union

Thank you for your attention!